

***Omvärldsbevakning:
Asylsökande och nyanlända
barn/unga***

Innehåll

Definitioner och begrepp	3
Asylsökande enligt Migrationsverket	3
Nyanländ enligt Migrationsverket	3
Nyanländ enligt skollagen 3 kap. 12a§	3
Rätten till utbildning för asylsökande barn och barn med vissa tidsbegränsade uppehållstillstånd	3
Bedömning av en nyanländ elevs kunskaper; grundskola och grundsärskola	4
Statlig ersättning för utbildningskostnader	4
Ensamkommande barn och unga	5
Uppdaterad kompensationsmodell för ensamkommande barn ska ge en jämnare fördelning mellan kommuner	5
En ny anvisningsmodell för asylsökande ensamkommande barn och unga	5
Kartläggning boenden för ensamkommande, GR Välfärd	5
Goda GRannar: Nytt projekt inom GR kring ensamkommande barn och unga	5
Uppdrag till Länsstyrelserna att göra en nationell kartläggning av ensamkommande barn som försvinner	6
Anteckningar från webbmöte med SKL kring ensamkommande barn och unga, 2016-03-17	6
Folkhögskolespåret	8
Nyanlända barn och vuxna	8
Ny lag om gemensamt ansvar för mottagande av nyanlända (bosättningslagen)	8
GR Utbildnings arbete med fokus nyanlända – fas 2: Övergripande inriktning 2016	10
Statistik 2015-2016	10
Ensamkommande barn/unga	10
Asylsökande	11
Åtgärder från regeringen	11
Praktik på myndigheter för nyanlända – uppdrag från regeringen, 4 februari 2016	11
Snabbspår	11
Förslag om förändringar i rätten till bistånd	12
Utredningar – Pågående och presenterade utredningar/förslag	12
Översyn av mottagande och bosättning av asylsökande och nyanlända, dir. 2015:107	12
Förslag om ökade möjligheter att tillgodose behovet av modersmålsundervisning och studiehandledning genom fjärrundervisning och entreprenadlösningar, SOU 2016:12	12
Utredning om utbildning för nyanlända, U 2015:12	13
SKL sammanställer information kring aktiviteter och åtgärder som görs av kommuner	13

I detta dokument samlas aktuell information inom området asylsökande och nyanlända med fokus på framförallt barn och unga. Dokumentet uppdateras kontinuerligt.

Definitioner och begrepp

Asylsökande enligt Migrationsverket

En asylsökande är en person som tagit sig till Sverige och sökt skydd. Han eller hon har inte fått ett slutligt svar på sin ansökan om asyl. Under tiden en ansökan prövas är den asylsökande inskriven i Migrationsverkets mottagningssystem. Personen får ett LMA-kort av Migrationsverket som bevis på att han eller hon har rätt att vara i Sverige under tiden ansökan handläggs. LMA står för Lagen om mottagande av asylsökande. LMA-kortet är försett med personuppgifter och foto på den sökande. På kortet framgår också personens dossiernummer (ärendenummer) hos Migrationsverket.

Nyanländ enligt Migrationsverket

En nyanländ person är någon som är mottagen i en kommun och har **beviljats uppehållstillstånd** för bosättning på grund av flyktinskäl eller andra skyddsskäl till exempel kvotflykting, massflykting och tribunalvittne, **men även av synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter**. Även anhöriga till dessa personer anses vara nyanlända. En person är nyanländ under tiden som han eller hon omfattas av lagen om etableringsinsatser, det vill säga två till tre år.

De anhöriga ska ha ansökt om uppehållstillstånd inom sex år från det att den person de har anknytning till först togs emot i en kommun. För anhöriga som ansökte om uppehållstillstånd senast den 31 december 2013 gäller andra tidsgränser.

Migrationsverkets vanliga begrepp

<http://www.migrationsverket.se/Andra-aktorer/Kommuner/Statlig-ersattning/Vanliga-begrepp.html>

Nyanländ enligt skollagen 3 kap. 12a§

Definition av nyanländ

12 a § Med nyanländ avses i denna lag den som

1. har varit bosatt utomlands,
2. nu är bosatt i landet, och
3. har påbörjat sin utbildning här senare än höstterminens start det kalenderår då han eller hon fyller sju år.

En elev ska inte längre anses vara nyanländ efter fyra års skolgång här i landet. Som bosatt utomlands anses den som inte anses bosatt i landet enligt 29 kap. 2 §. Lag (2015:246).

Rätten till utbildning för asylsökande barn och barn med vissa tidsbegränsade uppehållstillstånd

Asylsökande barn och barn med vissa tidsbegränsade uppehållstillstånd har inte skolplikt i grundskola och grundsärskola men rätt till utbildning i dessa skolformer. Att inte ha skolplikt innebär att dessa barn inte behöver ansöka om ledighet eller om ett medgivande att fullgöra skolplikten på annat sätt. Kommunen kan inte heller vid ett asylsökande barns höga frånvaro förelägga vårdnadshavaren vid vite att se till att barnet kommer till skolan.

Dessa barn har även en grundläggande rätt till förskola motsvarande 525 timmar och rätt till pedagogisk omsorg som erbjuds istället för förskola eller fritidshem. Om barnet skulle ha ett eget

behov av förskola utifrån familjens situation eller om barnet av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i form av förskola täcks inte den kostnaden av den statliga ersättning som kommuner kan få för utbildningskostnaderna. Kommunen kan dock i dessa fall ansöka om ersättning för extraordinära kostnader. Statlig ersättning utgår inte heller för kostnader för annan pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem.

De har även rätt att gå i förskoleklass och har rätt till utbildning i gymnasieskola och gymnasiesärskola om de har påbörjat utbildningen innan de fyllt 18 år. De har inte rätt till utbildning i kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna eller utbildning i svenska för invandrare. Om de går i förskoleklass, grundskola eller grundsärskola har de rätt till fritidshem.

Bedömning av en nyanländ elevs kunskaper; grundskola och grundsärskola

En nyanländ elevs kunskaper ska bedömas skyndsamt om en sådan bedömning inte är uppenbart onödig. Bedömningen ska utgöra underlag för rektors beslut om placering i årskurs och undervisningsgrupp samt vid planering av undervisningen och vid fördelning av undervisningstiden. En nyanländ elev får delvis undervisas i förberedelseklass under maximalt två års tid. En elevs undervisning i förberedelseklass i ett visst ämne ska avbrytas så snart eleven bedöms ha tillräckliga kunskaper i svenska för att på heltid kunna delta i undervisningen i det ämnet i den undervisningsgrupp som eleven normalt hör till.

Statlig ersättning för utbildningskostnader

Kommuner kan återsöka statlig ersättning för utbildningskostnader för asylsökande barn/unga. Ersättning kan även ges till fristående förskola eller skola som har rätt till bidrag. I sådant fall ska det belopp som betalas till kommunen utgöra det bidrag som kommunen ska lämna till den fristående förskolan eller skolan (asylersättningsförordningen 6§ (2002:1118)).

Enligt skollagen 29 kap. 6§ är en hemkommun barnets folkbokföringskommun. Eftersom asylsökande barn inte är folkbokförda definieras deras hemkommun som den kommun i vilken de stadigvarande vistas. Det blir därmed den kommun där barnet vistas på till exempel ett hvb-hem, stödboende eller familjehem eller där barnen vistas tillsammans med sina vårdnadshavare i eget boende. Det är barnets hemkommun som ansvarar för att tillgodose barnets rätt till utbildning (skollagen 8 kap. 12§, 9 kap. 12§, 10 kap. 24§, 11 kap. 24§, 12 kap. 24§, 15 kap. 30§ och 18 kap. 27§). Detta gäller för både ensamkommande barn och unga och för barn/unga som anländer med familj.

För asylsökande ensamkommande barn ansvarar Migrationsverket för att barnet anvisas en kommun som ska ordna boendet för barnet. Anvisningskommunen kan placera barnet i ett boende i den egna kommunen eller i en annan kommun. När anvisningskommunen placerar barnet i ett boende i en annan kommun blir det den kommun där boendet är beläget, och där barnet därmed stadigvarande vistas, som räknas som barnets hemkommun och som därmed är ansvarig för barnets utbildning och därmed för utbildningskostnaderna. För ett asylsökande barn i familj anvisas inte en kommun som ska ordna boende på motsvarande sätt som för ett ensamkommande barn. Barnet kan bo i en kommun på till exempel en av Migrationsverkets förläggningar eller vistas i eget boende tillsammans med sina vårdnadshavare. Den kommun där barnet stadigvarande vistas räknas, på samma sätt som för ensamkommande barn, som barnets hemkommun och blir den kommun som ansvarar för barnens utbildning och därmed för utbildningskostnaderna.

Den 26 februari 2016 enades Utbildningschefsnätverket om en gemensam rekommendation kommunerna emellan gällande hantering av återsökning av statlig ersättning från Migrationsverket för utbildningskostnader för asylsökande barn och unga. Rekommendationen innebär att den

kommun där de asylsökande barnen/de unga stadigvarande vistas (hemkommunen) återsöker ersättning för utbildningskostnader från Migrationsverket samt att denna rekommendation ska gälla tills eventuell förändring av tillämpliga lagar och regler sker.

Denna fråga berörs även av SKL i cirkulär 16:2 (dnr 15/3035) kostnadsansvaret för stödinsatser avseende barn och ungdomar som är placerade eller vistas i annan kommun.

<http://skl.se/ekonomijuridikstatistik/juridik/offentligrattovrig/skoljuridik/skoljuridik/fordelningavkostnadsansvarmellankommuner.8023.html>

Ensamkommande barn och unga

Uppdaterad kompensationsmodell för ensamkommande barn ska ge en jämnare fördelning mellan kommuner

Träder i kraft per 1 april. Förändringen innebär att kommuner som idag tar emot steg 1-anvisningar får motsvarande färre anvisningar i steg 4. Steg 1-anvisningar omfattas idag inte av utjämningen under innevarande år. Förändringen syftar till att jämna ut anvisandet av ensamkommande barn under innevarande år. Om kompensationen varit i gång nu hade det resulterat i att ca 9 300 anvisningar i steg 4 fördelats annorlunda med fler anvisningar till kommuner med inga eller få steg 1-anvisningar.

- Steg 1: I första hand anvisar Migrationsverket en kommun där barnet har eller anses ha en viss **anknytning**, exempelvis att släktingar bor i kommunen.
- Steg 2: Anknytning saknas, anvisning sker till kommun som har **överenskommelse** om mottagande och tillgänglig plats.
- Steg 3: Anvisning sker till kommun som saknar överenskommelse, har överenskommelse men inte påbörjat mottagandet eller har färre överenskomna asylplatser än kommunens fördelningstal.
- Steg 4: Om det kommer många fler barn än beräknat: fördelning sker enligt fördelningstalen fram till årsskiftet. Då nollställs anvisningarna och Migrationsverket börjar om från början.

En ny anvisningsmodell för asylsökande ensamkommande barn och unga

Regeringen har gett Migrationsverket i uppdrag att ta fram en ny modell för anvisning av asylsökande ensamkommande barn och unga. Ensamkommande ska anvisas till alla kommuner utifrån en fastställd andel av det totala antalet som väntas söka asyl i Sverige. Migrationsverket ska ta hänsyn till kommunernas tidigare mottagande av asylsökande, nyanlända samt mottagande av ensamkommande. Bakgrunden är att nuvarande anvisningsmodell har resulterat i att vissa kommuner har fått ta ett oproportionerligt stort ansvar för mottagandet av ensamkommande.

Kartläggning boenden för ensamkommande, GR Valfärd

GR Valfärd gör en kartläggning med fokus på ensamkommande barn/unga. Kartläggningen omfattar barnens placering i boende: i egna kommunen, i annan kommun inom GR, i annan kommun utanför GR samt kön, ålder, regi (kommunal, privat) samt boendeform (HVB, familjehem, stödboende).

Goda GRannar: Nytt projekt inom GR kring ensamkommande barn och unga

Projektet syftar till att ge personal som arbetar gentemot ensamkommande barn och unga bättre verktyg och stärkt kompetens för att kunna möta barnen med en långsiktig målorienterad omsorg

som präglas av ett ställföreträdande föräldraskap, ett respektfullt förhållningssätt och god omsorg med hög kvalitet.

Projektets delmål är

1. Bemötande och förebyggande arbete kring trauma, PTSD och stress. Öka personalens kompetens om hur man förebygger att barn och unga utvecklar trauma, PTSD och stress.
2. Ge personal redskap för att förbättra barns förutsättningar att klara sin skolgång och må bra. Förbättra skolans arbete med de ensamkommande eleverna i utbildningssituationen, utifrån elevhälsans arbete samt genom att skapa bäring till elevernas boendesituation.
3. Stärkt samverkan: Målet är att stärka samverkan mellan personal på kommunala boenden/HVB-hem, skola/elevhälsa och socialtjänst för att skapa ett bättre mottagande.

Nya GRannar är ett samverkansprojekt för elva kommuner i Göteborgsregionen med GR som samordnande part. De elva kommunerna är Göteborg, Mölndal, Lerum, Öckerö, Partille, Kungälv, Alingsås, Härryda, Lilla Edet, Tjörn och Stenungsund.

Projektet vänder sig till socialsekreterare, ansvariga för familjehem, skola/elevhälsa, boendepersonal etc. Ensamkommande ungdomar som varit några år i Sverige deltar som stödresurser, vilket också bidrar till att de närmar sig arbetsmarknaden. Totalt omfattas 1 100 personer.

Projektet pågår från och med våren 2016 t.o.m. slutet av 2018.

<http://www.grkom.se/toppmenyn/dettajobbargrmed/valfard/nyhetsarkivvalfard/nyhetervalfard/nyteuprojektkompetensutvecklingforpersonalsomjobbargentemotensamkommandebarnochunga.5.69e6c99f152ca466e47ed3c8.html>

Uppdrag till Länsstyrelserna att göra en nationell kartläggning av ensamkommande barn som försvinner

Regeringen anser att kunskapen om de ensamkommande flyktingbarn som försvinner under asylprocessen är bristfällig. Länsstyrelserna får därför i uppdrag att genomföra en nationell kartläggning. Uppdraget går även ut på att hitta åtgärder som förebygger att barnen försvinner och att de barn som inte får uppehållstillstånd ska återvända till sina hemländer. Resultatet ska spridas till bland annat kommuner, landsting och myndigheter. Länsstyrelsen i Stockholm samordnar arbetet.

Kartläggningen och föreslagna åtgärder ska redovisas den 15 december 2016, medan spridningen av metoder och resultat får ytterligare ett år på sig.

Anteckningar från webbmöte med SKL kring ensamkommande barn och unga, 2016-03-17

Länk till SKLs webbsändning:

<http://play.skl.se/video/handlingsplanen-och-ensamkommande-17-mars-2016-17-mar-10-53?t=0>

Mottagandet av ensamkommande barn just nu (mars 2016)

Ny anvisningsmodell är på gång där steg 1 anvisningar kommer att ingå. Nya anvisningsmodellen kommer troligen att ha ett golv på 1 promille av 18 000 för varje kommun.

HVB ökar i antal i ett rasande tempo just nu. Tillfälliga föreskrifter gäller för denna boendeform just nu. Nya allmänna råd är på remiss och kommer förhoppningsvis gälla från hösten.

Socialstyrelsen ska se över stödboendena.

Nya schabloner för både PUT och asyl per i januari 2017. Inom ett par veckor kommer en remiss kring detta.

Amir Hashemi-Nik, Länsstyrelsen Stockholm

Länsstyrelsen har inlett ett arbete kring ensamkommande barn i Stockholms län som försvinner (se ovan angående uppdrag till Länsstyrelserna). Dessa barn har ofta inte sökt asyl eller så har de sökt asyl i annat land. Kartlagt samverkan sedan våren 2015; vad är det som brister i processen, vilka är barnen, varför försvinner de? Underlag för det fortsatta arbetet kommer att tas in genom bland annat intervjuer med aktörer runt barnen. Polisen ute i fält och socialtjänsten har involverats.

Man har konstaterat att barnen är mest utsatta i början av processen. De försvinner ofta i ankomstkommunen eller på transitboenden då de inte har hunnit få god man än.

470 barn registrerades som avvika under 2015 i Migrationsverkets statistik. Mörkertalet bedöms dock som stort.

Regeringsuppdraget pågår under 2016-2017 och omfattar en nationell kartläggning och att utarbeta en handlingsplan samt sprida resultat och förslag på åtgärder. Arbetet har inletts med att kartlägga nuläget i hela landet, både storstadsproblematik och i mindre orter, statistik från polis och socialtjänst. I uppdraget ingår att ta fram samverkansmodell som Länsstyrelserna ska kunna implementera i de olika länen. Just nu är det i huvudsak fokus på barn från Algeriet och Marocko men även Afghanistan.

Magdalena Bjärneld, Uppsala Universitet

Forskar kring kvinnors och barns hälsa. Magdalena har forskat kring ensamkommande flickors hemförhållanden från deras tidigare hemland, Somalia. Ofta stabila och resursstarka hem som gav dessa barn grundtrygghet i att klara sig, mamman hade uppmanat dem att lyckas och detta blev en drivkraft för dem. Har sökt upp de flickor de hade med i forskningsprojektet från början i syfte att undersöka hur det gått för dessa flickor. Aspekter som har undersökts är fysisk hälsa, hur man bor, om man har utbildning, kontakter i samhället samt kontakter inom sjukvård och skola. Kvinnorna är idag välutbildade; de arbetar som exempelvis läkare, doktorand, sjuksköterska eller föreståndare. Flertalet har familj och de är bosatta över hela landet. Kvinnorna lyfter att de upplever jämställdheten i Sverige som oerhört berikande. Gemensamt för flera av dem är att de någon gång sedan de kommit till Sverige har träffat en nyckelperson som sett dem som individer. Det kan ha varit exempelvis en lärare eller en sköterska. Detta har betytt oerhört mycket för deras etablering i samhället.

Lisette Wahlroth, SKL,

Ny samordnare inom SKL kring våldsbejakande extremism mm.

Mia Ledwith, samordnare för öppna jämförelser, Socialtjänst

Nyckeltal med barn och unga i fokus är en ny rapport från SKL. Rapporten innefattar 20 nyckeltal som speglar barn och ungas situation i kommunerna i olika perspektiv. Syftar till att stimulera kommuner

till att ta ett helhetsgrepp kring barn och unga, över områdesgränserna. Rapporten kommer att publiceras på SKLs hemsida.

Folkhögskolespåret

Avsikten med Folkhögskolespåret är att utifrån bakgrund och behovsanalys vidareutveckla och implementera folkhögskolan som ett alternativ för ensamkommande ungdomar 16-21 år. Därigenom får ungdomarna ett annat alternativ för utbildning, boende, socialt stöd, språkinläring, nätverkande och en början på etablering på arbetsmarknaden. Insatsen ska stärka folkhögskolorna som flyktingguider och aktörer för integrationsarbete i civilsamhället för att underlätta de ensamkommandes etablering i samhället. Projektet verkar som processtöd och utbildare för kommuner i Skåne, Halland, Blekinge och Kalmar län som önskar erbjuda ensamkommande ungdomar studier och boende på en folkhögskola. Avsikten är att kommunerna ska få verktyg för genomförande och stöd i samverkande processer både internt i kommunen och externt med folkhögskolorna.

Folkhögskolespåret startade som ett projekt i augusti 2012 och omfattade då Skåne län. Syftet var att "möjliggöra att folkhögskola blir en alternativ väg för ensamkommande ungdomar". Till en början präglades arbetet av att folkhögskolan borde upplåta sina internat i syfte att skapa flera boendeplatser. En ny tanke växte fram 2013 under samarbetet med kommuner och folkhögskolor om ett utsluss-spår. Detta innebar att folkhögskolans internat skulle kunna användas i sin nuvarande form med visst anpassat stöd till ungdomarna. Kommunerna skulle erbjudas platser att köpa av en folkhögskola för att slussa ut sina ungdomar. Enligt projektplan arbetar Folkhögskolespåret 2014-2015 med utvecklingsgrupper i Skåne, Halland, Blekinge och Kalmar län. Arbetet syftar till att lägga en grund för lokala dialoger mellan kommuner och folkhögskolor. Avsikten har varit att kartlägga kommunernas behov samt folkhögskolornas möjligheter att erbjuda insatser främst för ungdomar + 18 år i utslussfas. Aktörerna har matchats ihop länsvis för att påbörja gemensamma handlingsplaner. Ett gemensamt ramförslag från folkhögskolorna har legat till grund för dialogen. I ramförslaget åtar sig folkhögskolan att erbjuda boende och studier med stöd i vardag och fritid för ungdomen.

Projektet har utvecklat operativa insatser som handledning av boendepersonal, bistått med stöd och kunskap till handläggare, och diskuterat ungdomarnas nivå på grundskola/gymnasium utifrån folkhögskolans kriterier. Enskilda möten med kommunerna enligt denna modell genomfördes under våren 2015. Denna del skulle behöva utökas och också få möjlighet att verka över en längre tid för att ge en god utväxling. Trots att de flesta tycker att Folkhögskolespåret är ett gott alternativ för ensamkommande ungdomar tar det för det mesta lång tid till praktisk handling. Det är fortfarande relativt nytt. Det saknas rutiner för information och beslutsfattande i kommunerna. Det har krävts av projektet att arbeta med konkret och handfast vägledning till boende, skola och sociala myndigheter. Folkhögskolorna behöver också fortsatt stöd för att kunna driva processerna med kommuner och myndigheter på egen hand. Många kommuner har varit fullt upptagna med att ta emot ungdomar, vilket gjort att man inte prioriterat Folkhögskolespåret. En del kommuner har också haft ungdomar som ännu är för unga för ett folkhögskolespår.

<http://www.folkhogskolesparet.se/>

Nyanlända barn och vuxna

Ny lag om gemensamt ansvar för mottagande av nyanlända (bosättningslagen)

Innebär att en kommun ska kunna anvisas att ta emot ett visst antal personer. Fördelningen vuxna/barn kan inte utläsas. Lagen benämns lag (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända

invandrare för bosättning och den träder i kraft den 1 mars 2016. Omfattar i första hand nyanlända som vistas på anläggningsboenden och kvotflyktingar. Av förordning (2016:39) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning framgår följande

9 § Ett beslut om anvisning ska omfatta en nyanländ och, i förekommande fall, andra nyanlända som ingår i samma hushåll oavsett om dessa omfattas av 11 § eller inte.

11 § Endast nyanlända som är registrerade och vistas vid Migrationsverkets anläggningsboenden och nyanlända som har beviljats uppehållstillstånd enligt 5 kap. 2 § utlänningslagen ska omfattas av anvisningar.

Syfte: Nyanlända som beviljats uppehållstillstånd ska snabbare tas emot för bosättning i en kommun och påbörja sin etablering där.

Fördelningen av anvisningarna ska baseras på kommunernas arbetsmarknadsförutsättningar, befolkningsstorlek, sammantagna mottagande av nyanlända och ensamkommande, omfattningen av asylsökande som vistas i kommunen. Ensamkommande barn/unga omfattas inte. Sedan 2014 omfattas de av en utökad anvisningsmöjlighet som regleras i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. Undantag är ensamkommande kvotflyktingar som kommer att omfattas av den nya lagen.

Två förordningar reglerar tillsammans med lagen kommunernas mottagande. Ur förordning (2016:40) om fördelning av anvisningar till kommuner:

4 § De kommunal som avses i 5 § förordningen (2016:39) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning ska för 2016 vara de som anges i bilaga 2 till denna förordning.

Utdrag ur Bilaga 2: Förteckning över kommunal 2016

Kommun	Kommuntal
Alingsås	102
Ale	98
Göteborg	880
Härryda	147
Kungsbacka	318
Kungälv	186
Lerum	170
Lilla Edet	34
Mölndal	232
Partille	133
Stenungsund	104
Tjörn	53
Öckerö	73

För kommunerna inom GR innebär det för 2016 totalt 2 530 personer. Totalt för riket ska 21 702 personer anvisas under 2016.

En för kommunerna viktig aspekt framgår av förordning (2016:39) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning

7 § Om länstalen revideras under innevarande kalenderår, får även kommunalen revideras. Kommuntalen får också revideras under

innevarande kalenderår efter överenskommelse mellan kommuner inom länet eller närliggande kommuner, under förutsättning att kommuntalen sammantaget inte blir lägre än länstalet.

Detta innebär följande. Regional samverkan kommer att vara möjlig inför fastställandet av kommunal. Under innevarande år kommer kommuner i ett län eller närliggande kommuner i olika län att kunna komma överens om att omfördela kommunal. Det möjliggör t.ex. att kommuner kommer överens om boende i en kommun och skolgång och annat ansvar i en annan kommun. Kommuntalen får då omfördelas till den kommun där de nyanlända ska bo. Kommuner kommer däremot inte att kunna ordna boende i andra kommuner när väl en anvisning är gjord.

GR Utbildnings arbete med fokus nyanlända - fas 2: Övergripande inriktning 2016

Från september 2015 till januari 2016 har GR Utbildning inom ramen för sitt uppdrag och resurser försökt rikta insatser för att stödja medlemskommuner i sitt arbete med mottagande och integrering av nyanlända, inte minst kring kompetensförstärkning genom ett antal kurser och konferenser. Under våren 2016 är det viktigt att identifiera behov men också konsekvenser samt belysa olika scenarion för att i samverkan kunna arbeta vidare med smarta och hållbara lösningar för utbildningslandskapet i Göteborgsregionen som ligger i linje med de inriktningar och överenskommelser som finns för verksamheten.

I en något förenklad sammanfattande omvärldsspaning på olika mötesarenor både i GRs närvärld och omvärld så uppfattas följande delar relevanta att arbeta vidare med:

1. Språk som nyckel till integration, svenska för nyanlända (sfi och svenska som andraspråk) och modersmål.
2. Vuxenutbildning som ett viktigt verktyg i matchning mellan utbildning och arbete men också samverkan i gränssnitt för gymnasiet och vuxenutbildning.
3. Allt viktigare att arbeta för fullföljda studier bland olika målgrupper inklusive nyanlända.
4. Stärka svenska skolans kvalitetsarbete i syfte att förbättra resultaten och stärka verksamheten.
5. Strategisk kompetensutveckling på flera nivåer och mot olika målgrupper.
6. Motverka trenden av ökande lärarbrist och sjukskrivning hos lärare i alla skolformer, från förskola till vuxenutbildning.
7. Bidra till en effektivare administration och planering för kommunerna inom områden där alla kommuner står inför liknande utmaningar och där en samordning innebär ett mer effektivt resursutnyttjande samt medför en ökad kvalitet.
8. Skapa trygghet och tolerans i förhållande till nyanlända barn och elever i verksamheterna, men också i samhället i stort.
9. Påverkan och strategisk kommunikation i förhållande till nyckelaktörer.

För mer information, se dokumentet i sin helhet; *GR Utbildnings arbetet med fokus nyanlända - fas 2 Övergripande inriktning 2016*.

Statistik 2015-2016

Ensamkommande barn/unga

Sedan sommaren 2006 har antalet ensamkommande barn och unga ökat i stort sett oavbrutet; från 816 barn till 35 369 barn mellan 2006 och 2015. Av de 35 369 ensamkommande var 8 % flickor. Under 2015 var största gruppen ensamkommande barn från Afghanistan: av de ensamkommande

barnen var 66 % afghaner. Den genomsnittliga handläggningstiden för de barn som beviljades PUT var 228 dagar.

Under 2015 anvisades 2961 barn till kommunerna inom GR. Eftersom anvisningskommun kan placera ensamkommande barn i boende i annan kommun kan det faktiska antalet som bor/stadigvarande vistas i kommunerna inom GR vara ett annat. Under januari-februari 2016 anvisades 94 ensamkommande barn till kommunerna inom GR.

Under vecka 12 sökte totalt 412 personer asyl i Sverige varav 20 var ensamkommande barn.

Asylsökande

Under januari-februari 2016 ansökte 6 929 personer om asyl i Sverige. Av dessa personer är 2 917 barn varav 823 är ensamkommande barn.

De största länderna räknat i antal asylsökande är Syrien, Afghanistan och Irak.

Länk till Migrationsverkets statistik

<http://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Statistik/Aktuell-statistik.html>

Åtgärder från regeringen

Utöver olika förslag till lagförändringar satsar regeringen på olika insatser för att t.ex. skapa sysselsättnings- och i förlängningen arbetstillfällen för nyanlända.

Praktik på myndigheter för nyanlända – uppdrag från regeringen, 4 februari 2016

Omkring 1 000 nyanlända per år ska erbjudas praktikplatser på myndigheter. Förhoppningen med uppdraget är att nyanlända ska få möjlighet att lära sig svenska och att bygga upp ett nätverk i samhället. Praktiken ska också kunna kombineras med andra utbildningsinsatser, exempelvis svenska för invandrare. Uppdraget som pågår mellan 1 april fram till årsskiftet 2018 innebär att myndigheter ska erbjuda praktikplatser till uppemot 1 000 personer per år. Förutom fem säkerhetsrelaterade myndigheter som Säpo och FRA är tanken att samtliga myndigheter ska ta emot praktikanter. Arbetsförmedlingen har uppdraget att passa ihop nyanlända med praktikplatserna och Arbetsgivarverket ska stå för den rådgivning och utbildning som myndigheterna kan behöva. <http://www.regeringen.se/contentassets/c382ae36fbb48c0af839d83a87c56dc/uppdrag-till-statliga-myndigheter-att-ta-emot-nyanlanda-arbetsokande-for-praktik-2016-2018-m.m>

Snabbspår

Regeringens syfte med snabbspåren är att nyanlända personer snabbt ska komma ut på en arbetsplats som är relevant för individens utbildning, erfarenheter och intresse. Syftet är även att effektivisera de processer som gör att nyanlända med yrkes- och utbildningsbakgrund kan börja arbeta i Sverige.

Beståndsdelar

- Svenskutbildning inleds redan i asylboenden.
- Tidig bedömning av nyanländas erfarenhet, kompetens och motivation.
- Validering och bedömning av utbildning och yrkeskompetens efter branschvisa krav.
- Yrkes- och utbildningsvägledning.
- Matchning till snabbspår och arbete.
- Svenskutbildning relevant för yrkesområdet.

- Kompletterande utbildningsinsatser vid behov.
- Utbildning i språk/kompletterande kurser kombineras med praktik eller arbete.
- Språkstöd, handledare och mentorer på arbetsplatserna.

För mer information se separat dokument kring denna satsning; *Snabbspår för nyanländas etablering Sammanställning av regeringens syfte och mål samt kommande och pågående insatser kring snabbspår i olika kommuner*

<http://www.regeringen.se/regeringens-politik/nyanlandas-etablering/snabbspår---snabbare-etablering-av-nyanlanda/>

Förslag om förändringar i rätten till bistånd

Regeringen föreslår i en proposition att rätten till bistånd ska upphöra för personer som fått utvisnings- eller avvisningsbeslut när dessa har fått laga kraft. Förslaget gäller dock inte barnfamiljer.

Mer om Regeringens åtgärder

<http://www.regeringen.se/regeringens-politik/regeringens-arbete-med-flyktingsituationen/atgarder-med-anledning-av-flyktingsituationen/>

Utredningar – Pågående och presenterade utredningar/förslag

Översyn av mottagande och bosättning av asylsökande och nyanlända, dir. 2015:107

Det pågår en utredning med fokus på att skapa ett helhetsperspektiv för mottagande och bosättning av asylsökande och nyanlända samt anvisning av ensamkommande barn. En del av denna utredning omfattar ersättningssystemet. Utredaren ska bl.a. föreslå en mer effektiv och en enklare utformning av systemet och föreslå hur systemet kan utformas så att det möjliggör och underlättar regional och interkommunal samverkan inom mottagandet.

Uppdraget ska delredovisas den 16 januari 2017 och delen om statlig ersättning ska slutredovisas den 31 oktober 2017.

Förslag om ökade möjligheter att tillgodose behovet av modersmålsundervisning och studiehandledning genom fjärrundervisning och entreprenadlösningar, SOU 2016:12

Kommuner och fristående skolor föreslås få ökade möjligheter att hjälpa varandra med modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål. I korthet innebär lagförslaget att kommuner och friskolor kan utföra undervisning åt varandra, exempelvis genom att en lärare delar sin tid mellan två olika skolor. Enligt utredningens förslag ska det därför vara möjligt för en kommun att anställa en lärare på heltid, men att kommunen sedan kan hyra ut läraren till andra kommuner. På så vis är förhoppningen att det kommer att locka fler att arbeta som modersmåls lärare. Samma lösning föreslås även gälla för studievägledning på modersmål. Slutbetänkandet ska överlämnas i maj 2017 och utredaren ska under tiden undersöka om fler ämnen kan bli aktuella för fjärrundervisning.

Utredningen menar att det förslag som bäst tillgodoser utgångspunkterna är ett som ökar möjligheterna för huvudmännen att hjälpa varandra med att tillhandahålla modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmålet. Utredningen föreslår att entreprenad för närundervisning och fjärrundervisning gällande modersmålsundervisning och studiehandledning ska tillåtas.

Huvudprincipen är att varje skolhuvudman inom ramen för den egna organisationen ska kunna anordna den utbildning och ge den undervisning som eleverna i den aktuella skolformen har rätt till. Utredningen anser att det dock måste finnas vissa möjligheter till undantag från denna princip för att eleverna ska få tillgång till en utbildning av god kvalitet. Ett undantag från nämnda princip anser man bör göras för modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål. Utredningen konstaterar att det finns tre faktorer som talar för att ett undantag görs för just dessa verksamheter. För det första finns det redan etablerade samarbeten på dessa områden. För det andra är det verksamhet som bedrivs i begränsad omfattning och, i fråga om ämnet modersmål, ett frivilligt ämne för eleverna. För det tredje kan möjligheterna till entreprenad göra det mer attraktivt att arbeta som modersmåls lärare och studiehandledare.

Utredningen lämnar i nuläget inte något förslag om att det ska bli tillåtet med fjärrundervisning på entreprenad för svenska som andraspråk. Utredningens ställningstagande beror framför allt på att man anser sig veta för lite om vilka effekter fjärrundervisning på entreprenad skulle ge för ett så omfattande och centralt ämne som svenska som andraspråk. Med den begränsade tid som har stått till utredningens förfogande för delbetänkandet har det inte varit praktiskt möjligt att nu göra de analyser som utredningen anser behöver göras.

Förändringarna i skollagen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2016.

Utredning om utbildning för nyanlända, U 2015:12

I uppdraget ingår bl.a. att ge exempel på hur t.ex. pensionerade lärare och lärarstudenter kan utgöra stöd för nyanlända elever och att undersöka orsaker till att detta inte sker och om det finns behov av ytterligare insatser. Även vissa frågor om hur kunskap och kompetens hos både asylsökande och personer som omfattas av lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare snabbt kan tas till vara i det svenska skolväsendet ska utredas.

Tilläggsutredningen skulle återrapporterats den 14 mars men fått förlängd tid till den 4 april.

SKL sammanställer information kring aktiviteter och åtgärder som görs av kommuner

I syfte att underlätta för erfarenhetsutbyten och utveckling i kommuner publicerar SKL information om åtgärder och utvecklingsarbeten som genomförs av kommuner runt om i Sverige. Här samlas information kring åtgärder inom arbetsmarknads- och utbildningsinsatser, barn, unga, familj och skola, bostäder och bosättning, hälsa, kommuner och landsting som arbetsgivare, samverkan med civila samhället samt styrning, beredskap och strategiskt arbete.

<http://skl.se/integrationsocialomsorg/asylochflyktingmottagandeintegration/idebankforintegrationnsarbetet.1091.html>

SKL har även tagit fram rapporten *Skolgång för nyanlända elever*.

<http://webbutik.skl.se/sv/artiklar/skolgang-for-nyanlanda-elever.html>